

Mangel på forståelse mellom de vitenskapelige og de alternative

Ved Dagmar Mildes

1. Bakgrunnsinformasjon

I formålsparagrafen til HoF står at HoF vil bidra til brobygging mellom spiritualitet og vitenskap.

Dette målet forutsetter at partene aksepterer, respekterer og helst kommuniserer med hverandre.

Notatet har som mål å konkretisere problemstillinger mellom vitenskapelige

aktører og alternative aktører, i forhold til ordbruk og fortolkninger av resultatene til fysikalske eksperimenter.

Jeg bruker hovedsakelig Alf Eftestøls artikkel ”Aspect-eksperimentet i kvantefysikken og New Age-bevegelsens bruk av dette” i dette notatet.

2. Situasjonsbeskrivelse

Alf Eftestøl skriver innledningsvis i sin artikkel ”Aspect-eksperimentet i kvantefysikken og New Age-bevegelsens bruk av dette.”:

Den verdenskjente fysikeren Alain Aspect, professor i fysikk ved Orsay-universitetet i Paris gjorde 1982 et eksperiment innen kvantefysikk som berører et grunnspørsmål i filosofien og lar seg ikke forklare ved hjelp av såkalt alminnelig “sunn fornuft” eller ved tilvakt tenkemåte innen for klassisk fysikk.

New-Age bevegelsen tar eksperimentet til inntekt for sitt holistiske grunnsyn.

Om dette sa Aspect: “New-Age eksegerer populærlitteraturen og det er uredelig. Kvantefysikken er umulig å forklare ved hjelp av språk fra klassisk fysikk eller dagligtalen uten at det fører til misforståelser. Det finnes et adekvat språk for kvantefysikken, men det er et svært vanskelig matematisk språk. Når en refererer det de store fysikerne skriver i populærlitteratur, må en være forsiktig slik at en ikke sier mer enn det de selv sier.

Øvind Grøn beskriver eksperimentet i sin artikkel “Fysikk og kristen tro”:

Alf Eftestøl har nylig diskutert Fysikk

og New Age.

Utgangspunktet er et intervju med Alain Aspect, som først viste eksperimentelt at det eksisterer korrelasjoner av ikke-kausale karakter mellom hendelser på ulike steder.

Slike korrelasjoner - av typen hvis A opptrer, så opptrer nødvendigvis B - betyr i klassisk fysikk at det er en årsakssammenheng mellom A og B, for eksempel at A forårsaker B.

Ifølge kvanteteorien skulle slike korrelasjoner kunne opptre også for samtidige hendelser på ulike steder, og ifølge den spesielle relativitetsteorien kan da ingen virkning spre seg fra A og nå frem til posisjonen der B skjedde tilstrekkelig raskt til å forårsake B.

Når det gjelder fenomener der kvanteeffekter har betydning, eksisterer det altså ikke-kausale korrelasjoner mellom visse hendelser.

Hva New Age-bevegelsen (NA) egentlig sier om eksperimentet og hva den beviser er ikke helt klart, bortsett fra at NA tar det til inntekt for det holistiske livssynet.

Mine forestillinger av det som sies er omtrent sånn:

Siden det bevisst med Aspects eksperiment at det eksisterer ikke-kausale korrelasjoner mellom visse hendelser, kan vi gå ut i fra at alt kan påvirke alt.

Mine tanker påvirker mine handlinger, andres tanker og hendelser. Mine handlinger har konsekvenser som jeg i verste/beste fall bare kan ane noe om.

Det forklarer at homøopaten fungerer og at det er mulig å helbrede med hjelp av håndpåleggelse. ???

Hvordan var det der med et slag av en

3. Argumentasjon

Eftestøl:

Fysikeren Fritjof Capra blir ofte sitert i New-Age litteratur. I forordet til sin bok "Fysikkens Tao" sier han at han har hatt en åpenbaring: Han så atomenes dans, og han så at det var dansen til Shiva, dansens gud i hinduismen. Capra sammenlikner tenkemåten i kvantefysikken med tenkemåten i asiatiske religioner som buddhismen og hinduismen.

Men det har ikke noe med det fysikalske eksperimentet å gjøre som Aspect har gjennomført.

Hva har det da ellers med å gjøre?

Jeg ser et poeng i at det er kritikkverdigg å knytte noe opp med fysikk, som streng tatt ikke har noe med fysikk å gjøre.

Men hvor hører det hjemme?

Er det ikke mulig å ta det alvorlig fordi det ikke har noe plass i den begrensede begrepsverden til vitenskapen?

Hovedproblemet her er vel at vi vet så lite om fenomener som ikke er forklarbart gjennom vitenskapen.

Det er ingen knagg å henge det på, dermed blir det latterliggjort eller neglisjert. Oppgaven må jo være å utvide begrepsverden og ikke bare skyve det vekk.

sommerfuglenes vinge? Som forårsaker et jordras på andre siden av jordkloden? (Et utsagn som verserte i mitt miljø på 80tallet)

Fysikerne vet at det finnes energistrømmer i kroppen. Dette visste kineserne for 2-3tusen år siden. (skriver Eftestøl som utsagn fra de alternative)

Det her er forsøkt å gi noen eksempler hvordan "de alternative" prøver å bruke resultater til fysikalske eksperimenter får å bevise sine påstander.

Hvor mange tør ikke å snakke om sine åndelige opplevelser fordi de er redd for å bli sett på som useriøse eller gale?

Vi har et samfunn hvor det er vanskelig å snakke om spirituelle opplevelser. Det hvor mye den enkelte deler er avhengig av hva slags miljø man befinner seg i.

Jeg har et stort ønske om at representanter fra begge verdener kan treffes i fora til HoF. At vi her klarer å skape rom til å utvide begrepsverden. Kanskje først innenfor organisasjonen og etter hvert i større sammenheng. Det viktigste vil hele tiden være: Å akseptere at det er forskjellige standpunkter og dype kløfter mellom trossystemer/livsanskuelser. Det er en enorm utfordring.

Jeg minnes om Ken Wilber. Hvis vi kan nå det integrale stadiet (her burde vi diskutere hva det betyr) i forståelsen av vitenskap og livssyn kan begge deler eksistere ved siden av hverandre og korrelere uten å begrense hverandre.

Det å ha orden på hva vi bruker for å argumentere for vårt syn er et viktig element i arbeidet med brobygging.

Ingen liker å bli mistolket og tatt ut av sammenheng.

Jeg bemerker at Alain Aspect på ingen måte fordømmer "de alternative" generelt, for alt vi vet går han til sine ukentlig

healingsesjoner. Han protesterer mot at fysikken blir brukt i en sammenheng hvor den ikke har noe å gjøre.

Aspect: *”alternativ medisin er en sak for medisinere, biologer og psykologer, -ikke for fysikere*

Til tross for at jeg er ikke enig med han om det så må jeg akseptere at han har den oppfatningen.

Jeg mener at det er for lite kunnskap om ”den andre siden” hos begge partene

Jeg personlig reagerer negativ på når Ib Ravn uttrykker seg på en måte som jeg oppfatter som om han latterliggjør de som søker i den spirituelle verden, mediterer og lytter til New Age musikk. Hva vet han om prosessene til disse mennesker?

Jeg definerer meg selv mer inn på den alternative siden enn på den

4. Forslag til konklusjon

Helt kort: holde tungen rett i munnen.

Jeg mener at det er rett og slett nødvendig å tenke over hva man hevder. Det er viktig å ha en holdning som medfører at man skaffer seg nok kunnskap om et tema før man treffer for kjappe konklusjoner. Jeg tror at vi i den vestlige verden liker og er vant til å tenke svart hvit, rett galt, godt ondt. Det gjør verden enkelt for oss å forstå. Problemet er at den tenkemåten fører ikke til løsninger hvis man skal leve med forskjellige livsanskuelser under samme ”hatt”.

vitenskapelige. Er jeg derfor overfladisk, svevende og ikke til å ta alvorlig? Han snakker om et område som han ikke kjenner til men han framstiller den som useriøs. Det opplever jeg som sårende og jeg bygger forsvar. Noe annet hadde det vært å beskrive en bestemt erfaring som han har gjort selv, da kan han selvfølgelig ha sine meninger.

På den andre siden er det forståelig at Aspect reagerer når den alternative bevegelsen tar resultatene til hans eksperiment, forenkler det drastisk og forklarer fenomener på sin måte og dermed forfalsker hans arbeid. Hans eksperiment blir tatt ut av sammenheng og koblet opp mot forklaringer som han ikke kan og vil stå inne for. Det er et overgrep.

Samtidig synes jeg ikke at man skal være redd for å ytre mening. Her er det store forskjeller å gjøre det på. Det er fullt ut mulig å framstille sin mening uten å støte noen så lenge der blir klart at utsagn ikke hevder å være bevist og spikra for evig tid.

Et interessant spørsmål er: Hvem vil vi bygge bro før? Det er jo ikke sånn at vi har to parter som har klare definerte standpunkt. Mange står med en fot i hver leir og andre igjen har ingen formening hva som er deres holdning fordi det er ikke tema. Hvem snakker vi til?

Medisin, fordel for pasienten.

Forskning, utvide horisont.